

Διδαχή

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ
Δελφών & Μιαούλη | Τ.2310 828 989 | www.inmetamorfoseos.gr

ΕΤΟΣ 4^ο | 14 Ιουλίου 2024 | Αρ. Φύλλου 186

Η ΕΚΤΕΝΗΣ ΙΚΕΣΙΑ

Ἐπειτα ἀνιστάμεθα κοινῇ πάντες καί εὐχάς πέμπομεν.

Ἐπειτα σπικωνόμαστε με μιας ὅλοι ἐπάνω και
προσευχόμαστε.

Ὁ ἅγιος Ιουστίνος μας δίνει πάλι το διάγραμμα της αρχαίας Λειτουργίας, που είναι το ίδιο μέχρι σήμερα. Ὑστερ' ἀπὸ το κήρυγμα του θείου λόγου, που οι πιστοὶ το ακοῦνε καθιστοὶ στα στασίδια τους, γίνεται Ἐκτενὴς Ἰκεσία. Ἰκεσία θα πει δέηση και παράκληση στον Θεό, και λέγεται εκτενὴς, δηλαδή μεγάλη, ὄχι τόσο γιατί τραβάει πολύ σε μᾶκρος, ὄσο γιατί είναι μια θερμή, επίμονη και αγωνιστική, θα λέγαμε, δέηση προς τον Θεό για ὄλους τους πιστούς, ὄχι μόνο τους «ζῶντας», ἀλλά και τους «κεκοιμημένους». Ὁ Ἰησούς Χριστός, την νύχτα που τον συνέλαβαν, «ἐκτενέστερον προσπύχεται» ὄχι σε μᾶκρος και για πολλή ὥρα, ἀλλά «γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ». Τόσο, που ο ιδρώτας του να πέφτει στην γη σαν σταλαγματιές ἀπὸ αἷμα. Ἐκτενὴς Ἰκεσία λοιπὸν στην θεία Λειτουργία είναι η θερμή δέηση, που γίνεται ἀπὸ την ιερή σύναξη, μετὰ το Ευαγγέλιο και το κήρυγμα του θείου λόγου.

Ἡ Ἐκτενὴς Ἰκεσία είναι μια λιτανεία, μια δέηση δηλαδή ἀπ' ὄλη την σύναξη για ὄλη την Ἐκκλησία. Γνώρισμα της λιτανείας είναι το «Κύριε ἐλέησον», που και τώρα στις δεήσεις του λειτουργοῦ ὄλος ο λαός αποκρίνεται τρεις φορές σε κάθε δέηση. Ὁ ἅγιος Ιουστίνος, ὅταν γράφει για τον νεοφώτιστο, καθώς είδαμε

στα προηγούμενα, που μετά το βάπτισμα τον έφεραν στην σύναξη, αναφέρεται πάλι στην Εκτενή Ικεσία· τον φέρνουμε, λέει, εκεί που είναι συναγμένοι οι αδελφοί, *«Κοινάς εύχάς ποιησόμενοι ύπέρ τε έαυτῶν καί τοῦ φωτισθέντος καί άλλων πανταχοῦ πάντων εύτόνωσ»*. Αυτή ακριβώς είναι η Εκτενή Ικεσία, η δέηση που κάνει η Εκκλησία στην θεία Λειτουργία *«ύπέρ πανταχοῦ πάντων εύτόνωσ»*, με θερμό ενδιαφέρον για όλους παντού όπου βρίσκονται. Λέει δε ακόμα και τον σκοπό, για τον οποίο γίνεται η δέηση: *«ὅπως καταξιωθῶμεν τά ἀληθῆ μαθόντες καί δι' έργων ἀγαθοί πολιτευταί καί φύλακες τῶν έντεταλμένων εύρεθῆναι, ὅπως τήν αἰώνιον σωτηρίαν σωθῶμεν»*. Δηλαδή, για να αξιωθούμε, αφού με το Ευαγγέλιο και το κήρυγμα μάθαμε την αλήθεια, και με έργα να εφαρμόσουμε πιστά και να φυλάξουμε τις θείες εντολές και να βρούμε έτσι αιώνια σωτηρία.

Η Εκτενή Ικεσία αρχίζει με ένα πολύ μεγαλόπρεπο λειτουργικό τρόπο· *«Εἶπωμεν πάντες έξ ὅλης τῆς ψυχῆς καί έξ ὅλης τῆς διανοίας ἡμῶν, εἶπωμεν»*. Και ὅλη η σύναξη σε μια διπλή επίκληση ζητάει το έλεος του παντοκράτορα Θεού, που είναι ο Θεός των πατέρων μας, ο Θεός με την μεγάλη αγάπη προς τον άνθρωπο και τον κόσμο. *«Ἐπάκουσον καί έλέησον»* αποκρίνεται ο λαός, κι εμείς γεμάτοι κατάνυξη μέσα στην πνευματική ομορφιά της ορθόδοξης λατρείας, θυμόμαστε τα λόγια του αγίου Βασιλείου σε μια ομιλία του· *«Ὁ τῆς έμμελοῦς μετανοίας!»*. Γιατί έκφραση και δέηση μετάνοιας είναι το *«Κύριε έλέησον»*. Ακολουθούν ύστερα με την σειρά οι δεήσεις· για τους ευσεβείς και ορθόδοξους χριστιανούς, για τον επίσκοπο και ὅλη την ιερατική αδελφότητα, για ὅλους που κατοικούν και παρεπιδημούν στην πόλη και στην ενορία, για τους επιτρόπους και τους συνδρομητές της Εκκλησίας, για τους αείμνηστους κτίτορες του ναοῦ και ὅλους τους *«κεκοιμημένους»*, και τέλος για ὅσους εργάζονται στον ναό, και για τον *«περιστῶτα»* λαό.

Όταν το πρωί στην ακολουθία του Ὁρθρου διαβάζεται ο Εξάψαλμος, σε μια από τις μυστικές ευχές ο ιερέας λέει· *«μνήσθητι, Κύριε, τῶν συμπαρόντων καί συνευχομένων ἡμῖν πάντων κατ' ὄνομα»*. Και σε μια ευχή της Πεντηκοστής, όταν ο ιερέας εύχεται για την ανάπαυση των *«κεκοιμημένων»*, μέσα στα άλλα λέει· *«καί κατάταξον τά πνεύματα αὐτῶν καί τά ὀνόματα έν βίβλω ζωῆς»*. Η Εκκλησία δεν είναι μάζα και ανώνυμο κοπάδι, αλλά κοινωνία προσώπων και αδελφών, γνωστών με τα ονόματά τους. Τίποτα δεν είναι τόσο δικό μας

και τίποτ' άλλο δεν παίρνομε μαζί μας, φεύγοντας από τούτο τον κόσμο, παρά ο καθένας το όνομά του. Και των «ζώντων» και των «κεκοιμημένων» τα ονόματα είναι γραμμένα στο βιβλίο του Θεού, και η Εκκλησία μας μνημονεύει με τα ονόματά μας κάθε φορά, καθώς και τώρα στην Εκτενή Ικεσία. Αυτό μας φέρνει πολύ κοντά και με τους «ζώντας» και με τους «κεκοιμημένους». Αλλά για τα ονόματα των πιστών στην θεία Λειτουργία θα μας δοθεί ευκαιρία στα επόμενα για να πούμε περισσότερα.

Ας προσπαθήσουμε τώρα να μεταφέρουμε στην γλώσσα μας, όσο μπορούμε πιο πιστά και πιο όμορφα, τα λόγια της Ικεσίας. «Ας πούμε όλοι με όλη την ψυχή και με όλο τον λογισμό μας, ας πούμε. Κύριε παντοκράτορα, ο Θεός των πατέρων μας, σε παρακαλούμε, άκουσε και ελέησέ μας. Ελέησέ μας, Θεέ, με την μεγάλη σου αγάπη· σε παρακαλούμε για τους ευσεβείς και ορθόδοξους χριστιανούς. Σε παρακαλούμε ακόμα για τον επίσκοπό μας, για τους ιερείς, τους διακόνους και τους μοναχούς και για όλη την χριστιανική μας αδελφότητα. Σε παρακαλούμε ακόμα να κάμεις έλεος, να δώσεις ζωή, ειρήνη, υγεία και σωτηρία, να προστατέψεις, να συγχώρεσεις και ν' αφήσεις τις αμαρτίες των δούλων σου, όλων των ευσεβών και ορθόδοξων χριστιανών που κατοικούν και μένουν σε τούτην εδώ την πόλη και την ενορία, των επιτρόπων και των συνδρομητών αυτής εδώ της Εκκλησίας, μαζί με τις γυναίκες και τα παιδιά τους. Σε παρακαλούμε ακόμα για τους μακαρίτες και αείμνηστους, που έχτισαν αυτήν εδώ την Εκκλησία, και για όλους τους πατέρες και αδελφούς μας, που αναπαύθηκαν κι είναι θαυμάσιοι εδώ με την ελπίδα της ανάστασης, και για όλους τους ορθόδοξους όλου του κόσμου. Σε παρακαλούμε ακόμα για όλους που συνεισφέρουν και βοηθάνε στον ιερό και άγιο τούτον εδώ ναό, για κείνους που εργάζονται και για κείνους που ψέλνουν, και για όλο τον λαό, που είναι τώρα εδώ και περιμένει από σένα το μέγα και πλούσιο έλεος».

Η Εκτενή Ικεσία, που λέγεται από τον διάκονο, όπου υπάρχει, με ηχηρή φωνή, κλείνει με μια σύντομη ιερατική ευχή, σε χαμηλότερο αρμονικό τόνο. «Κύριε ό Θεός ήμῶν, τήν εκτενή ταύτην ικεσίαν πρόσδεξαι παρά τῶν σῶν δούλων, καί ἐλέησον ἡμᾶς κατά τό πλῆθος τοῦ ἐλέους σου καί τοὺς οἰκτιρμούς σου κατάπεμψον ἐφ' ἡμᾶς καί ἐπί πάντα τόν λαόν σου τόν ἀπεκδεχόμενον τό παρά σοῦ πλούσιον ἔλεος». «Κύριε Θεέ μας, δέξου αυτή την μεγάλη και θερμή παράκληση, που σου κάνουμε οι δούλοι σου, και ελέησέ μας μέσα στην πολλή σου

αγάπη· και στείλε την ευσπλαχνία σου σε μας και σ' όλο το λαό σου, που περιμένει από σένα το πλούσιο έλεος». Η εκφώνηση, στην οποία καταλήγει η ευχή, είναι πάλι μια δοξολογία στην Αγία Τριάδα· «*Ὅτι ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος Θεός ὑπάρχεις, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων*». Γιατί εσύ ἴσαι Θεός, που λυπάσαι κι αγαπάς τους ανθρώπους, και σένα εμείς δοξάζουμε, τον Πατέρα, τον Υιό και το Ἅγιο Πνεύμα, τώρα και πάντα και στους ατελεύτητους αιώνες. Ο λαός επιβεβαιώνει την δοξολογία του ιερέα και αποκρίνεται, όπως πάντα, με το «Ἀμήν».

Στην εντύπωση που μας αφήνει και στα ιερά συναισθήματα που γεννάει μέσα μας η Εκτενής Ικεσία, θέλουμε τώρα εδώ να προσθέσουμε τα λόγια αυτά, που βρίσκουμε σε μια καλή σύγχρονη μελέτη για την θεία Λειτουργία. Η θεία Λειτουργία, λέγεται εκεί, είναι «μια δυναμική πράξη, που αγκαλιάζει τον άνθρωπο στο σύνολό του», σαν ψυχή δηλαδή και σαν σώμα, «που τον ανυψώνει στον κόσμο των αγγέλων, που τον συνάπτει με τον κόσμο των πνευμάτων των δικαίων, που τον ενώνει με τους αδελφούς του Χριστού, που βρίσκονται από τα πέρατα ως τα πέρατα της οικουμένης, που τον σπλίζει με πίστη, ελπίδα, υπομονή, δύναμη, αισιοδοξία, χαρά και ευφροσύνη, και τον εξαπολύει στον κόσμο γεμάτον Πνεύμα Θεού».

Η Εκτενής Ικεσία κοντεύει πια να μην ακούεται στην θεία Λειτουργία. Για συντομία διαβάζεται μυστικά, όταν ψάλλεται το «Δύναμις».

† Σ & Κ Δ

